

Seria dobrych zbiorów zadań dla ambitnych amatorów – czyli jak z taktycznego poziomu 1700 można zrobić 2000

Czasami spotykamy ambitnych amatorów, którzy chcą spróbować poważnie popracować nad szachami. Wiadomo, że do poziomu 2000 najważniejszym elementem jest zdecydowanie taktyka (oczywiście inne też są absolutnie niezbędne, aby osiągnąć ten poziom). Jedni powiadają, że taktyka to 99% szachów, inni zaś mówią, że bez opanowania taktyki na przyzwoitym poziomie... nie ma możliwości przebić się przez poziom 1800.

Warto zastanowić się co trzeba zrobić, aby sprawdzić naszą wiedzę dotyczącą stopnia i zakresu opanowania taktycznych motywów – dzięki nim bowiem możemy albo osiągać przewagę, albo ją realizować czy też w końcu szukać ostatniej deski ratunku za pomocą solidnej obrony.

W tym miejscu zaprezentuję jedną z najlepszych pozycji z jaką miałem okazję się zetknąć. Mianowicie są to 4 zbiory zadań (seria „2000 zadań”), które z pewnością mogą nam pokazać jak dużo umiemy i przetestować nasze zrozumienie taktyki w takich sferach jak: związanie, podwójny atak, odciążenie, zaciągnięcie oraz następne: blokada, oswobodzenie (odkrycie) przestrzeni, odkryty atak, przesłona, wtrącony ruch, rentgen czy zniszczenie obrońcy.

Natomiast znajomość elementów taktyki w końcówkach obejmuje takie końcówki jak: pionowe, wieżowe, gońcowe, skoczkowe, hetmańskie oraz przejścia do fazy końcowej.

Poniżej prezentuję okładki krótki opis poszczególnych zbiorów dotyczących treningu taktyki:



Przykładowe rozwiązania zadań: krótko, zwięźle i na temat: z podaniem czy to przykład szkoleniowy czy też pozycja z partii (wynik i kto z kim to grał). Dzięki temu można łatwo odszukać interesującą pozycję (albo też partię) w bazie szachowej i rozegrać daną pozycję z silnikiem. Dzięki temu można także uczyć się realizacji przewagi. Z pewnością może to być pomocne na drodze szachowego mistrzostwa.

- | | |
|---|--|
| <p>127) 1. ♖:d6+ cd 2. ♖e6+ ♜c7 3. ♜f7+ ♜b8 4. ♖:d6+ 1-0, Гипслис – Ней.
 128) 1. ... ♜f3+ 2. gf (2. ♜g1 ♖e1+ 3. ♜h2 ♖g3+ 4. ♜g1 ♜e1+ 5. ♜f1 ♜e:f1#)
 2. ... ♖e3+ 3. ♜g2 ♖:f3+ 4. ♜h2 ♖:h1+ 5. ♜g3 ♜e3+ 6. ♜f2 ♖g2#,
 Кмох – Рубинштейн.
 129) 1. ... ♜:h4+ 2. gh ♖f4+ 3. ♜h3 ♜g2 (3. ... ♜g2+ 4. ♜:g2 ♖f3+ 5. ♜h2 ♖:g2#)
 4. ♜:g2 ♜g4#, Колиш – Андерсен.
 130) 1. ♜f6 (1. ♜c7) 1. ... ♖:c4 (1. ... gf 2. ♖:f7#) 2. ♜e8+ ♜:e8 3. ♜:e8#,
 Кристал – Морозова.
 131) 1. ♜f5 ♜:d7 (1. ... ef 2. ♖h2+ ♜g8 3. ♖g3+ ♜h8 4. ♖g7#; 1. ... ♖b8
 2. ♜h7+ ♜g8 3. ♖f7#) 2. ♖h2+ ♜g8 3. ♖g3+ ♜f7 4. ♖g7#, Карпов – Чом.
 132) 1. ♜:e6 ♜:e6 (1. ... ♖:e6 2. ♜:h6) 2. b6+ ♜:b6 (2. ... ♜b8 3. ♜h8+ ♖e8)
 3. ♜h6 1-0, Клиг и Горвиц.
 133) 1. ... ♜:g2+ 2. ♜:g2 ♜a1+ 3. ♜g1 ♖b7+ 4. e4 ♜:g1+ 5. ♜:g1 ♖b6 0-1,
 Боголюбов – Рети.
 134) 1. ... ♜g3+ 2. ♜g1 ♖g2+ 3. ♜:g2 ♜h3#, NN – Блэкберн.
 135) 1. ... ♜f4 2. gf g4+ 3. ♜g3 ♜f5#, Вадас – Лукач.
 136) 1. ... ♜f1 2. ♜g2 ♜:g2+ 3. ♜:g2 ♜g3 (3. ... ♜g6+! 4. ♜f1 ♖:h2 5. ♜e2 ♜g2 -+)
 4. fg ♖:h2+ 5. ♜f1 fg 6. ♜:h6 g2+ 0-1, Газенфус – Фриде.
 137) 1. ... ♜d3+ 2. ♜:d3 ♖:g2+ 3. ♜:g2 f1 ♖+ 4. ♜g3 ♖:d3+ 0-1,
 Базелер – Мюллер.
 138) 1. ... ♜g5 fg 2. ♜e6 ♜e8 3. ♖h7 1-0, Авирович – Тагиров.
 139) 1. ... ♜c1 2. ♜d1 (2. ♜:c1 ♜e1+) 2. ... ♜e2 0-1, Фриберг – Шюслер.
 140) 1. ... ♜g2 2. ♜:g2 ♜:f3+ 3. ♜:f3 ♖:h2+ 4. ♜f1 ♖:f2#,
 Урбан – Шенеберг.
 141) 1. ♜e7+ ♖:e7 2. ♖:h7+ ♜:h7 3. ♜h5+ ♜g8 4. ♜h8#,
 Шпильман – Хенлингер.
 142) 1. ♖:c4 dc (1. ... h6 2. ♜e4) 2. ♜:d6 ♜:d6 3. ♜g6+ ♜:g6 4. ♜:f8 1-0,
 Штейнер – Балог.</p> | <p>190) 1. ♜:f7 ♜:f7 2. ♜a7 ♜e7 3. ♜:f7 ♖:f7 4. ♜:e7 ♖:b3 5. ab ♜c8 6. c7 ♜f8
 7. ♜d7 ♜e8 8. ♜:g7 +- , учебный пример.
 191) 1. ♜:d5 ♖:d5 2. ♜d1 ♖:b3 3. ♜:d8+ +- , учебный пример.
 192) 1. ♖:h5 ♖:c8 2. ♖h6 ♖d7 3. ♖:f6+ ♖f7 4. ♖d6+ +- , учебный пример.
 193) 1. ♜:e4 ♜:c4 2. ♜:e4 ♜:e4 3. ♜:e4 ♖:e4 4. ♜g5 ♖g6 5. ♖:h7+ ♖:h7
 6. ♜f7#, учебный пример.
 194) 1. ♖:c8 ♜:c8 2. ♜:c8+ ♜f8 (2. ... ♜h7 3. ♜e4+ f5 4. ♜:f5+ g6 5. ♜:g6+
 ♜:g6 6. h5+ ♜g7 7. ♜e6+ ♜h7 8. ♜f7#) 3. ♜e6 fe 4. ♜f:f8+ ♜h7
 5. ♜e4+ g6 6. ♜g8 h5 7. ♜:g6+ ♜h6 8. g5#, Горовиц – Денкер.
 195) 1. ... ♜d2 2. ♖d2 ♜a5 3. ♜b4 c5 0-1, Шмурадко – Быстров.
 196) 1. ... ♖d5 2. ♜c4 (2. ♜:f4 ♖h1+ 3. ♜f2 ♖h2+ 4. ♜f1 ♜:f4+ 5. ♜f2 ♖:g3)
 2. ... ♜:f1+ 3. ♖f1 ♜:f1+ 4. ♜:f1 ♜b5 0-1, Шоот – Тешер.
 197) 1. ... ♜:c1 2. h3 (2. ♖:c1 ♖:g2#; 2. ♜:c1 ♜f3+ -+) 2. ... ♜f3+ 3. ♜f2
 ♜:f1+ 0-1, Эйве – Керес.
 198) 1. ... ♜d1+ 2. ♜g2 ♖:g4+ 3. ♜f1 ♖d1#, Эльвест – Каспаров.
 199) 1. ... ♜c2 2. ♜f2 ♖f4 3. ♜ag1 ♜e4+ 4. ♜f1 ♖:f3+ 5. ♜e1 ♖:e2#,
 Комаров – Журавлёв.
 200) 1. ♜:d4 ♜d6 (1. ... ♖:d4 2. ♜e8+ 2. ♜:c6 bc 3. ♜e5 ♖c4 (3. ... ♜:e5
 4. ♜:c6+; 3. ... ♖:e5 4. ♜:c6+) 4. ♜f5 1-0, Потикаев – Шадрин.
 201) 1. ♜:d7 ♖:d7 2. ♜d1 ♖c7 (2. ... ♖c6 3. ♖f6; 2. ... ♜d5 3. ♜:d5 ed 4. e6
 ♖b7 5. ♜b5+) 3. ♜b5+ ♜c6 4. ♖e4 1-0, Ренадс – Де Клэр.
 202) 1. ... ♜d8! (1. ... ♖c8? 2. ♜:g6+ fg 3. ♜g7+ ♜h8 4. ♜f7+ ♜g8 5. ♖g7#)
 2. ♜e2 (2. ♜g2 ♜:d4 -+;) 2. ... ♖:e7+! 3. ♖:e7 ♜e8 4. ♖:e8+ ♜:e8
 5. dc bc 0-1, Рети – Боголюбов.
 203) 1. ... ♜d1+ 2. hg ♜f3 3. ♜f5 (3. gf ♖:g3+ 4. ♜h1 ♖h3+ -+; 3. ♜e3 ♜:e3
 4. fe ♖:g3 5. ♜f2 ♜:e3 -+) 3. ... ♜b3 4. ♜b3 ♖b6 0-1, Сайгин – Вистанецки.
 204) 1. ♖c5+ ♜d8 (1. ... ♜b7 2. c4 ♜c6 3. ♜:d7+ ♜:d7 4. ♜e4+ ♜c6
 5. ♖:c6+ ♜a7 6. ♖b7#) 2. a4 ♜b7 3. c4 1-0, Шмидт – Падевский.</p> |
|---|--|

Zbiór nr 1 (zielona okładka):

Motywy do rozwiązywania: związanie i podwójny atak

	Pinning	Связка	Fesselung	Double attack	Двойной удар	Doppelangriff	
1 ♙		2 ♙		427 ♙		428 ♙	
3 ♙		4 ♙		429 ♙		430 ♙	

Zbiór nr 2 (fioletowa okładka):

Motywy do rozwiązywania: zaciągnięcie i odciągnięcie

	Decoying	Завлечение	Hinlenkung	Deflection	Отвлечение	Ablenkung	
379 ♙		380 ♙		187 ♙		188 ♙	
381 ♙		382 ♙		189 ♙		190 ♙	

Zbiór nr 3 (różowa okładka):

Motywy do rozwiązywania: szachowe kombinacje (niemal wszystkie inne motywy taktyczne)

	Blockade	БЛОКИРОВКА	Blockade	X-ray attack	Рентген	Röntgenangriff	
31		32		421		422	
33		34		423		424	

Zbiór nr 4 (błękitna okładka):

Motywy do rozwiązywania: szachowe końcówki (pionowe, wiezowe, gońcowe, skoczkowe, hetmańskie oraz przejścia do fazy końcowej)

	Pawn endings	Пешечные окончания	Bauernendspiele	Rook endings	Ладейные окончания	Turmendspiele	
25		26		199		200	
27		28		201		202	

Od razu zaznaczam, że zadania w tych zbiorach są przeznaczone dla graczy co najmniej 3 kategorii (poziom 1600). Oczywiście mogą je rozwiązywać także i słabsi gracze, jednak ostrzegam, że można sobie na nich „połamać zęby” (zwłaszcza na tych trudniejszych).

Dlaczego akurat te zbiory zadań są naprawdę dobre – jakie mają zalety?

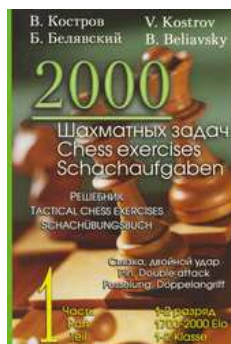
- 1) posiadają odpowiednio dobrane zadania ze wzrastającą skalą trudności (3 stopnie)
- 2) mają dość wyraźne i niezbyt małe diagramy (których jest po 6 na każdej stronie) oraz miejsce na wpisanie rozwiązania pod każdym z nich (najlepiej wtedy wpisywać ołówkiem, aby w razie potrzeby usunąć)
- 3) są przeznaczone dla bardziej ambitnych amatorów (poziom 1700-2000) i dobrze pogrupowane (motywami)
- 4) są raczej niedrogie (biorąc pod uwagę stosunek ilości oraz jakości zadań do ceny)
- 5) widoczna prostota i jednocześnie czytelność zawarta we wprowadzeniu, spisie treści oraz w rozwiązaniach; (odpowiedzi zawarte są w środku zbioru, więc można je wyjąć, tak aby nie było pokusy ściągania)

W każdym ze zbiorów znajdziemy 504 zadania. Cała seria nosi nazwę „2000 zadań...” co jest nieco mylne, gdyż sugeruje, że w każdym zbiorze jest 2000 zadań (a jest tak w całej serii składającej się z 4 części).




Pierwsze dwa zbiory zawierają takie motywy jak: związanie i podwójny atak, zaciągnięcie i odciągnięcie. Natomiast w ostatnich dwóch zostały zawarte zadania bez podziału na konkretne motywy – są nimi szachowe kombinacje oraz szachowe końcówki.

Bardzo podoba mi się organizacja materiału: zadania mają 3 skale (poziomy) trudności. Są nimi:

Poziom kadeta (piona) – zadania dla zawodników o poziomie 1700-1800
Poziom oficera (gońca) – zadania dla zawodników o poziomie 1800-1900
Poziom króla (króla) – zadania dla zawodników o poziomie 1900-2100






The tests and combinations in the book are divided into three levels of difficulty:

	‘cadet’ –	(rating 1700–1800)
	‘officer’ –	(rating 1800–1900)
	‘king’ –	(rating 1900–2100)



Tests and combinations on the following themes:

	Nos.	Pages
	1–84	8–21
	85–198	22–40
	199–252	41–49

Tests and combinations on the theme ‘double attack’



	№№	страницы
Blockade	1–72	8–19
Space clearance	73–180	20–37
Discovered attack	181–252	38–49
Interference	253–360	50–67
Intermediate move	361–402	68–74
X-ray	403–432	75–79
Defence elimination	433–504	80–91



Warto zaznaczyć, że są to „czyste zbiory zadań” (po 504 w każdym), więc *nie spodziewajmy się żadnych wyjaśnień*. Po prostu znajdziemy tam dobrze dobrane 2000 zadań w serii 4 zbiorów: tylko tyle albo aż tyle.

Jak należy rozwiązywać te zadania? Oto moje wskazówki:

1. Jeśli masz ochotę i jest ci tak wygodniej to *możesz (powinieneś) każde zadanie ułożyć na szachownicy*. W ten sposób niejako symulujesz prawdziwe warunki jakie panują w partii szachowej. Niemniej przy zadaniach bardzo łatwych można sobie to darować (więcej czasu zejdzie na układanie jak na rozwiązanie).

2. *Zacznij od rozwiązywania wszystkich zadań z najniższego poziomu*, potem rozwiąż wszystkie trudniejsze, a na koniec zabierz się za najtrudniejsze. I tak przykładowo w zbiorze nr 1, będą to zadania o skali trudności piona od 1 do 84 wraz z zadaniami o numerach od 253 do 318. W spisie treści są podane także numery stron, więc bardzo szybko można znaleźć miejsce (i numer zadania) od którego należy zacząć.

3. *Zapisuj wszystkie rozwiązania w zeszycie* (niektórzy lubią zapisywać w komputerze – np. w notatniku). Ja jednak wolę tradycyjny sposób, bo mogę go z każdej chwili zabrać ze sobą i mieć pod ręką. Mi udało się dotychczas zapisać w ten sposób rozwiązania około 10.000 zadań (wraz z zaznaczeniem tych, które później były nieprawidłowo rozwiązane).

4. *Nie patrz w rozwiązania dopóki nie rozwiążesz całej serii (poziomu) zadań*. Jeśli za pierwszym razem nie udało ci się wpaść na poprawne rozwiązanie, to zapisz idee i warianty, które sprawdzałeś. Kolejnym razem spróbuj raz jeszcze – patrząc na pomysły, które zapisałeś wcześniej. Za trzecim razem jeśli nadal nie dasz rady rozwiązać – napisz „nie wiem: zbyt trudne”. Na końcu zobaczysz ile będzie takich „kamieni”.

5. *Jak już zakończysz cały poziom (najlepiej cały zbiór zadań), to weź zielony i czerwony długopis (może być też mazak) i układając pozycje na szachownicy, sprawdzaj rozwiązania z podanymi informacjami zawartymi w zbiorze zadań (są w środku)*. W przypadku innych rozwiązań sprawdź czy twoje jest lepsze czy też błędne. Zwykle nie ma dwóch możliwości dobrego wyjścia, więc bierz pod uwagę, że jeśli rozwiązanie różni się od tego w zbiorze zadań... to niestety nie jest ono poprawne (lub najlepsze). Na zielono zaznaczaj te, które były poprawne, natomiast na czerwono te, które nie były poprawne.

6. *Jak już sprawdzisz wszystkie zadania, wówczas oblicz wynik procentowy* (podsumuj ile było niepoprawnych w stosunku do poprawnych, czyli tych „czerwonych w stosunku do zielonych”). Jeśli uzyskasz wynik w granicach 90% lub wyżej, wówczas oznacza to, że naprawdę bardzo dobrze opanowałeś dany poziom (motyw). Ostrzegam, aby nie okłamywać siebie podczas oceniania, bo nie chodzi o sam wysoki wynik, lecz o zrozumienie i poprawność.

I na koniec: **co jest celem przerabiania tych zadań** (serii zbiorów)? Według mnie cele powinny być przynajmniej dwa (może być oczywiście więcej):

1) *sprawdzenie swojej wiedzy i umiejętności znajdowania rozstrzygającej kontynuacji* (wariantu); można to zrobić właśnie dzięki zapisowi wszystkich rozwiązanych zadań a następnie sprawdzenie oraz podsumowanie (procentowe i słowne).

2) *wyciągnięcie wniosków z przerobionych zadań: tego co trzeba zrobić, aby wszystko grało jak trzeba*. Przykładowo jeśli z zadań będzie widoczne, że mam problemy z tym, aby widzieć kontrę przeciwnika, to trzeba skupić się na tym, aby wyeliminować tę wadę. Jeśli natomiast szwankuje wizualizacja (nie widzimy wszystkich bierek po serii ruchów oraz związków między nimi), wówczas trzeba popracować nad tym elementem.

Warto podkreślić, iż nie jest celem samo w sobie przerobienie zadań, chyba że ktoś nie ma ochoty (celu) na rozwój szachami, lecz jedynie czerpanie przyjemności z rozwiązywania zadań.

Dopiero wyciągnięcie wniosków z przerobionych zadań i ustalenie środków poprawy może być uważane za istotny krok w szachowej edukacji.

Pamiętajmy jeszcze o tym, że **przedstawiona powyżej propozycja jest tylko zbiorem rad i wskazówek**, które mogą wam pomóc w rozwoju szachowym. Jednak każdy powinien dostosować je do swoich możliwości i potrzeb.